

Niamuno Sargas

broliams Lietuvininkams žinės pranešas.

„Niamuno Sargas“

Tilžėje, kas ketvergą išdūdamas, kaštija prie arčiausiojo pušto ar per gromatneši apsteliutas ant bertainio meto 50 peningiu, su prinešimu į namus 65 peningius. Ir pati laitraščio išleistuve Tilžėje, pylimo ulgyčioje (Dammstraße) 2. bute, priima apsteliavimus arba išsirašymus.

**Vėrnai mylestim cėcorystę,
Drasei užtaršim lietuwystę!**

Apsakymai

į „Niamuno Sargą“ įstatomieji kaštija po 10 peningiu už kožną smulkeis raštais išspausitą eilutę ir yra šio laitraščio išleistuveje priimami. — Gromatas ir rantraščius dėl laitraščio siunčiamus priima rėdytuve Tilžėje, pylimo ulgyčioje (Dammstraße) 2. bute.

10. num.

Tilžėje, 10. mercą 1887.

2. metas.

Įš Bokietijos.

Įš Berlyno. Sveikata mūsų wiešpaties cėcoriaus per pasfutingę nedėlę wėl gerynėjusi. — Krifstijimas jauniausio sunaus princo Wiliaus nusidūs, kaip dabar tikrai žinoma, 12. šio mėnesio.

— Wienam woliškam laitraščiuui rašoma, buf pinigų dalyku ministeris v. Scholz sakęs, kad galima bus mokesnį ant pywo įvesti. Cėcorystės saimas rasi wėl su apmąstymu to dalyko darbo turės. Ant lyterio bus 1 arba 2 pf. uždėta ir per tai waldžia mislyjo įgauti ant meto 40 iki 50 milijonu marķiu.

— Uždėtinas brangwyno mokesnis pasidarys 30 pf. ant lyterio.

— Prancūzu pasirengimai dar wis tolyn wėdami. Rodosi, kad tos šale mūsų rubežiaus pastatytos šėtros wėl žalnieriū bus apgywentos. Žinoma, kad tokie pasirodymai wis daugiaus prižastį ant baimės dėl prasidėscio karo dūda.

— Profesoris Karl Tūrkis 87 metu senas, miręs. Tūrkis buwo mete 1853 nekaltu budu į wieną žemės išdawimo promą įsuktas, ir turėjo mēste Rostok 4 metus perjieškiojimo kalėjime praleisti.

Įš Pozu. Pasfutinioje nedėlėje czion tapė iš wišo aštūni darbininkai, bewėl wiši Lentai,

suimti. Prie nulaikomu namu perjieškiojimu radosi zocijaldemokratišku knigucziū, kurios podraugei su wišokiomis gromatomis atimtos tapė.

Įš swetur.

Įš Prancūzijos. Ant šalos Korsika, Bonapartu gimtuwė, Bonapartistai maištą pakėlė. Nekursai adwokatats Sartene pulką apginklūtu wyru susirinkęs traukė prieš magistrato butą. Dwi kompaniji žalnieriū tūs Bonapartistu užtarėjus wėl nurambino.

Įš Italijos. Baišus žemės drebejimas, kurs ir dabar dar ne wišai pasiliowęs, nekuriowie wietose mūsų žemės labai daug iškados, wargo ir bėdo padaręs. Čiėli kiėmai ir mēstėlei į šėslawos kruwų sugriuwo ir daugel žmonės prie to šawo gywastį patrotyjo. Karalus iš šawo šfrynės šaung šmotelį pinigų prirodęs, idant per šitą nepalaimą nuwargusiems butu gelbėta.

Įš Anglijos. Pagal žinę iš Bombay (Afrikoje) waldonas nū Afghaništan pašaulimą išleidęs, idant jo padonai pasirengtu ant wieno šwento karo. Waikinai nū 10 iki 18 metu kas dien tur mokytiesi su ginklais apšieiti, o wyrai nū 18 ir daugiaus metu tampa į waištą įtraukiami.

Įš Belgijos rašoma, kad ten labai prieš zocijaldemokratus einasi. Žmonės pulkais susirinkę

traukė per mēstu ulgyčias, ir namus, kur zocijaldemokratai šawo susėjimus laikydawo, išpuštyjo. Taip jau ir prie namu, apgywenancziū zocijaldemokratu wadowu, wisus langus išdaužė. Politija wos įstengia dawadą išlaikyti ir susirinkusius pulkus išardyti.

Įš Bulgarijos. Trumpas laikas prašoko, kad bulgaristiekie dalykai mažuma užpakalyje pasiliko, bet dabar wėl daugiaus iš ten girdėti. Silistrios ir Rusščuko pestungose šafis garnizunas prieš waldžią pasifėlęs ir iš kitur turėjo pareiti waiško pulkas, idant maištininkus nuramintu. Rasi šis atsitikimas iš tos priežasties atsiradęs, kad turkiska waldžia nenorenti su Bankowu (Wastolu) į derejimus įsileisti, bet tai tik wien daryšenti su bulgariskais pasiuntineis.

Įš Wastolijos. Įš mēsto Ddešo rašoma, buf ten galwiju maras prasidėjo.

Cėcorystės saimas.

Naujas cėcorystės saimas tapė 3. mercą karališko palocziaus baltoje swetlyčioje pono ministerio v. Böttcherio, kanclerio wietininko, atwerta. Įžanginis pranešimas išreikštė reikalingumą, išardyto saimo atnėstą žalnierišką užmanymą kū greičiausei ant apmąstymo įdūti. Taip jau tame pranešime kalbėta apie naujas žėmimo wersmes, kaip ir apie

Wargai dwiejū išejūnū Amerikoje.

Paraše Senkus.

Priemazga.

10]

Dienoje moteros ir waiškai pasilikdawo pas wėžimus, o wyrus buwo galima rasti pagal plumpėjimus firwiū, kurs užė wišoje giroje. Naktimis staugdawo tankumoje laufinei žwėrys, wiltai, jaguarai, fujotai. Baišios rudos mēškos, kurios ne taip bijojo žibėjimo ugnies, prišartidawo kaip kada wišai arti wėžimu; ir tankei iš tamšos atšiep dawo šuwei, arba balsas: „Wyrai, mēšką muškiti!“ Žmonės, kurie atfeliiawo iš laufiniū kampu Tekasūse, buwo geri medžiotojai; jie wis prigabėdawo šawo šeimynoms šwiežios mēšos, laufiniū ošku, jaucziū, elniū; buwo tada pawasarinis traukimas tu gywoliū iš pietu į šiaurius. Kiti žmonės maitinoti maištu, kurį nusipirko dar Little-Rokpilsėje arba Rliarkswilėje, o tai buwo miltai iš Amerikos kwiecziū ir judyta mēša; piau dawo ir awis, kuriū po keles nusipirko kožna giminė.

Wakarais, kaip šale wėžimu sufurdawo didelę ugnį, jaunikaiczei po wakarėnės neeidawo gusti, bet pradėdawo šokti. Tarp daugumo atširado wišokiu, kaip koks atšiwėžė smuiką, ir atšidėdęs ant kaladės pradėdawo rampalšti džiguną, o kaip balsas smuiko iššifirstidawo po padanges, tai titi

jam padėdawo, barškėdami blefineis indais ir wišokeis gelžgaleis. Dienosėjo prafaitūtos, bewėl linkšmos, bet be parunko. Pirmutiniū dalyku buwo pasistatyt triobas, dėl to neužilgo pasirodė keliūse daigtūse ant piewutės rentinei, o ir piewutė jau paliowė žaliūti, juč buwo apmetita sfiedromis, žiėwe, wišokeis šiuklais. Raudonmedį buwo lengwa tašyti, bet jau reikėjo toli eiti jo jieškoti. Wieni pasidarė šaw budeses iš audimu, kuriū nuplėšė nū Wėžimu; kiti, įpacz wienštipai, kuriems ne taip rupėjo apie pastogę, o labiaus nusibodo kapojimas, pradėjo arti išfirštūse tarpūse, arba kur medžiui buwo retesni. Tada tai, nū tolo, kaip girė Arfanzasu stow gire, pirmašy galima buwo girdėti: „Siu! . . žali! . . dwyli! . . siu! . .“

Tiek daug darbo wienu laiku sulako ant sodybininku, kad ne žinė buwo už to pradėti, ar pirma statyti namus, ar girę firšti, ar medžioti. Įš pat pradžios išfireikštė, kad pirkejas pirko žemę nū draugystės gelžinkelio, nekad jos nematęs, juč kitai nebūtu pirkęs tokios pustynės; — kaip kur gulėjo dideli plotai wišai be girios.

Tiesa, pribūwo wiens nū draugystės pirkeju, kiti nū draugystės geležinkelio, kad girė padaliti ir kožnam parodyti, kas jam prigul; bet pamatę, kaip czion wiškas stow, pasijukinėjo dwi dienas,

pastui susigincziū, ir išwaziawo, rodosi į Rliarkswilę atšiwėžti noczynas dėl mierawimo lauko . . . ir daugiau nesugrįžo.

Uname laike išfireikštė, kad wieni sodybininkai užmowėjo daugiaus, kiti mažiaus, o dabar nēks nežinojo, kur yra jo dalis ir kaip atmierūti, kas kam prigul. Sodybininkai buwo be jokio wadowo, be jokios waldžios, kuri darytu tarp ju teisybę, parunką ir sutikimą. Ne išmanė gerai kaip dirbti. Wokiecziui butu wiši drauge bekirta girė, po tam drauge ant nūmonės butu pastatė triobas, o pastui jau butu šale kožnu namu drauge wiši mierawę laukus. Bet kožnas, ar tai Lietuwis, ar tai Mozuras, norėjo tiktai ant šawo dalies firšti girę ir tik šawo namus statyti. Kožnas dar norėjo gauti wietą šale piewutės, kur laukas gerešnis ir arčiaus upeliukas. Įš czion pasilo ginczai, o tieėjo wis labyn. Tū tarpu, wieng dieną, lig iš dangaus iškrito wėžimas, tokio tai pono Grinmansio. Tas ponas Grinmansis Činczinatė, kur daugumas Wokiecziū, wadinoti, tur buti, Grinmann, bet Čiluoteje pridūrė prie prawardės „sti“, kad prefionė eitu geriaus. Wėžimas jo buwo baišei didelis, apdengtas aukšta pastoge iš audimo; o iš wišu pusiu buwo wišoki parašai didelioms litaroms: wienur garfino arielską, arafą, kitur užkandį i. t. t.

apmąstyti tokiu žodiu, pagal kuriuos priežastis dėl tolesnio išsiplatinimo socialistų mokslo, galėtų būti pašalintos. Ašįtai tapė ir ant to nurodyta, kad Wokietija prieš šventimas žemes, kaip pirma, taip ir dabar, geriausiam šventime randasi. Pranešimas rado tarp susijusiųjų 200 deputiertu pilnų pritarimą.

Pirmas susijimas buvo tą pacią dieną po pietu ant žėg. 2. Pagal seną paprotį užsiėmė grovis Moltkis kaip seniausios deputiertas davadu vedimu, iki kol šaimo vyriausybė bus sfirta. Šaimui šavo darbą pradėdant deputiertas Windthorst užklaupė, ar šaimas jau ir taip susirinkęs, idant galėtų šavo darbais užsiimti, jog dar antriejie štyrimai neatliekami. Štatssekreteris von Bötticher bando išguldėti, kad įpacz dėl subawadujimo žalmierystės dalyfu reikalinga yra, jog šaimas taip weik, kaip tik užtenkantis šlaitlius deputiertu susirinkęs, šavo darbus pradėti tur. Deputiertas Richteris, Windthorstui pritarėdamas tam priešpyjes. Jis mišlyjo, tai negal būti pagal teisybę, štyrimui šėstos dalies Wokietijos deputiertu dar nenusidawus jau šaimas į darbą stoja. Prieš tai dar kalbėjo deputiertai v. Hellendorff, v. Benigsen, v. Kardorff, wis ant cecoriaus pasigaukdami. Antrame susijime tapė šaimo vyriausybė sfirta. Deputiertas v. Wedell, kurs kaip pirmasis prezidentas šio šaimo sfirtas tapė, weljo ant treczio susijimo žalmierystės užmanymą apmąstyti. Windthorst mišlyjo, geriaus butu, šitą swarby užmanymą tik tada apmąstyti, kad antriejie štyrimai bus atliekami. Prezidentas tam nepritarė.

Į Lietuwas.

Į Tilžės. Praėjusios nedėlės arklų turgus buvo šaunei aplankytas. Žinoma, jog wiošio taworo, ir gero ir prasto buvo susiję. Tik oras prastas buvo, taip kad žmonės ne labai pirko.

— Miamunas, mūsų šenoji upė, jau wisai tuščias nū ledu. Šį metą antstydai ledas išejo. Tik rodoši, už rubežiaus dar ledas twirtai tebestowės. Ale jei toks drungnas oras pasiliks, tai ilgai netruks ir iš masoliškios Lietuvos ledas pradės eiti.

Į Kaukėnu. Jau ilgiaus ne kaip nedėlę czion šallo liga, disterytis, poniawoja. Wisos šuilės yra uždarytas. Rudikei daugybėmis išmiršta, ligai taip placzei siaucziant.

Į Sirtės. Mesenei mire Drakėnėje naštė Sablowstene, kuri buvo 102 metu ir 7 mėnesius šena pastojusi.

Į Gittunū. Dabar ir arklis jau taip pradėjo mabaruti, kaip su kaulėmis. Uždraudimui taip staiga įwyfstant, ne wienas kupczelninkas, turedamas daugybes arklų susipirkęs, o nenoredamas daug patrotyti, slapta per rubežių supirkčius arklus gabena.

Į Rautenburto. Wokietiški laitrafczei jau wėl džiaugiasi, kad Lietuwinkai buf šioje parapijoje nyfsta. Diemo šlužma bažnyčioje tik buf kas antrą nedėlę lietuwiškoje kalboje jau belaiqa. Tik gūdziasi, kad surinkimininkyste ir maldininkyste labai išsiplatinusi. Dymini žmonės tie kaimynai, nenumanantieji, jog Lietuwinkai, neturedami Diemo šlužbos bažnyčioje, prie naminės Diemo šlužbos glaudžiasi!

Į Smalininku. Praėjusioje wasaroje pradėtoji budawonė mūsų žieminio ūsto (owingio) šimet taps užbaigta. Mes šaw galime laimas welptiesi, kad šitas jau per 40 metu apmišlyjamas ir wisu taip laukiamas darbas galiausiai bus išwedamas.

Į Lazdynu. Į wieta prowininko pono Reinerto atraute į Piskalni prowininkas Ponas Brzezinskis ir ghwena bute Pono Lambrikerio. — Mūsų girioje rado pirm trumpo nefurjai darbininkas, kelmus išimdamas, dwyslį angiu kruwoje begulint, kures įsai wisas užmušo.

Į Wilianu. Sziczion mesenei nefurjai ufininkelis ant turgaus atwažiamęs siulo paršelius šawo pardūti, kuriu buf šėšis sfryneje turįs. Pirfejams atfiradus ir meilijant taworą pažiureti, pardawikas sfrynę atdareš nei wieno paršelio nerado. „Tai pašelynė!“ šako, „nameje paršelius užmiršti“. Wisiems bejūlawojant, šisai wežimą susukęs 1½ mylios tolimą kelią namon pawažiao. Ar dar tą pacią dieną sugrįžo su paršeleis ant turgaus, negalėjau patirti.

Į Szilokarcziamos. Žibūse nefurjai kupczius šawo arklį ir wežimą nefurei gaspadai į pawonę buvo padawęs. Jam paėjus, tapė jo arklis į kitą stalą įgabentas, kur 2 buliu radosi. Wienas bulius nusiplešęs su tolia šyla prieš arklį metėsi, kad ragai gilei į pilwą įlindo. Arklis pradēm prazuwo. 500 markiū iškados atlyginimo tas gaspadininkas už arklį tures bene užmokėti.

Į Prėfules. Mesenei nudegė dienoje ukis pono Ruslio Paškijuse. Ghwenamose, kelnore ir pasiure į plentą judegė. Didį stalą bei kletį pasisekė nuugnies išlaityti. Ugnis iš ghwenamofės išsimušo, kurioje ir lawonas radosi, kursai šekancioje dienoje turėjo laidojamas buti. Ugnis taip greitai

prasiplatino, kad žmonės wos paspejo lawoną bei kelis patalus laukan išgabenti. Du suwėjei, kuriadu stuboje dirbo, wos ne wos su šawo masynomis išspriudo, šopagus bei muczes ugnyje palikdami. Gaspadorius buvo Prėfuleje ant turgaus ir partwažiamęs rado wietoje ghwenamofės pelenu kruwa.

Į Klaipėdos. Ponas Rūhns, buwėjis gaspadininkas „Baltosios gulbės“ nusunte Wiefpaczui Karaliui ne senei įulankstyta seną cininį bliudą. Šasai bliudas ale tacziau buvo labai kaštawnas, nesa iš jo buvo walgė augšti tēwai mūsų cecoriaus: O gi tai taip atsitiko. Po nelaimingo karo su Prancuzais mūsų karalius su karalene ir kudielis ilgotą częją Klaipėdoje užsilaike. Walgi jiems tū kart pataisė nefuri naštė wardu Rūhr, ir minėtasis bliudas yra wieną tu, kurius wireją watojo. Šasai bliudas buwa lyg toks žemczugas Rūhrėnės gimineje laikomas ir lawojamas, o galiausiai jį įgijo Ponas Rūhns. Wiefpats karalius priėmė įpatiską dowoną ir dawė ponui R. prisiųsti 100 markiū. Rūhrėnė buvo gera pažįstamoji motynos mūsų wiefspaties karaliaus ir gawo kol gyna pašalpos iš karališkos sfrynės. Kad kas iš karališkos giminės Klaipėdoje apsilankdawo, tai kožną sykį Rūhrėnė tūs augštus šweczius aplankyti turedawo.

Į Karaliauczius. Mūsų mēste naujas apicieru swethycziu butas budawojamas bus, kursai pagal aproławimą 300,000 markiū kaštūti tures. Minėtas butas kaip girdima iš widaus ir iš wiršaus labai gražus pastos. Šo reikia pinigųs czedyti! — Sziporystė jau czion 5. mercą prasidėjo.

— Mesenei wienas kudišis 4 metu šenas žėgoriaus lencingelį prarijo. Wisį bandymai lyg nūprošni pasiliko. Pianti taip pat negalėjo. Wienot tikisi šekorei, kudišį gyno išlaityti.

Į Allenšteino. Girtūklis czion labai prastai wyfsta. Jei czion koki ghwatininką pulicija ant ulyczios girtą atranda, tai pirma jį pagaudena. Girtybei atfikartojant „urėdiklą pagaudenimo raštą“ pristato. Tam dar nemaczpyjant girtūklį įtraulia į girtūkliu raistus, jo prawdę prie wisu stulpu, wišose karcziamose primuša ir sykii wisiems karcziauninkams aštrei uždraudžia, macniu gerimu jam dūti. Šitą forawonę tiktai tada panaitina, kad gana apie girtūklisio pasigerinimą pulicija yra persiludyjusi.

Kokiu budu tas wežimas perwažiao, czielas per pustyne nū Rliarkšwiles iki Sziluotei, koku budu neįdraske jo razbaininkai, dėl ko Jndijonai, kurie pusetinomis bandomis walkiojesi, wisai arti Rliarkšwiles, ne nulupo sfuros ponui Grimmanskiui, tai buvo dėl wisu pasleptas daigtas. Kožnas žinojo tik tiek, kad atwažiao ir tą pacią dieną pradėjo warpti puiską prefionę. Ale tą pacią dieną šodybininkai pradėjo tarp šawės ginczytiesi. Rabinėjosi wi nas prie kito už wietą, už įnages, už awis, už ugnawietes, už šimtus mazjansiu mažmožių. Tada šodyboje pakilo wisur waidai ir pėstinės. Tie, kurie paėjo iš šiauriu, gyre kampus šiaurinius, pietinei pietinius, kožnas šawo. Tūm laiku buvo galima girdėti mudristų lietuwišką kalbą, aplopita angloniskais lopais wišose wietose, kuriose, per atšityrimą nū tēwiskės kampu, prasitrynė šyles.

Tiesiog šnekant, šodyboje wis nesmagiau darėsi, juk tie žmonės buvo tai pulkelis awiu be piemens. Nesutikimas wis platinosi, jau prasidėjo ir muštines; tada atėjėlei iš wieno kampo susirinkdawo į drauge ir šiaubdawos priešais kitus. Šymintingiesie, šenesni, daugiaus matę sweto, išsidubdawo jam wyriausybę, bet negalėdawo

ilgai wiršauti. Kada ant wisu užpuлдawo bėda, tada turedawo drauge gelbetiesi. Wieną sykį, wafare, šeketa walkiozu Jndijonu pawogė daugiaus kaip dešimtis awiu; tū wisį užmiršo tarp šawės waidus ir wijosi wagiūs; awis atėmė, o wieng raudonskurį taip subaužė, kad tūjaus padwėjo; per wisą tą dieną tapė wiennyta tū gražiausia, bet rytmetį wėl pradėjo rantiesi tarp šawės girėje. Wienysta ir sutikimas dar wėl atfiradawo, kada wafare smuikorius, paėmęs smuiką, pradėdawo smuikūti ne šokius, bet wišokės dainas ir giesmes, kures kožnas girdėjo jau senei, kaip dar buvo po šiaudinėmis pastogėmis. Sznetos tada nutildawo. Medžei lingūdawo pamaželi, iš ugnies lakiodawo treškant kibirkštys, burai aptodawo smuikorių aplink ir nulekdawo galwas žemyn, o dusios ju nulekdawo į anapus mariu. Tarpais jau ir mėneselis užkildawo aukštyn ties gire, o jie wis klawydwawo. Bet ne rofujant tu walandu, sutikims išsinarinėdawo wėl tarp wisu, wisur buvo neparunkas ir nesikentimas. Ta maža saujelė žmoniū, paberta tarp giriu, atsfirta nū kitu žmoniū ir apleista nū išmintingu wadowu nemokėja ir negalėjo gerai elgtiesi.

Tarp tu šodybininku užtiname ir du šenus

mūsų pažįstamus, seną burą Laurą ir jo dukterį Patronę. Atsikraustė į Arlanjus, ghweno Szilutėje kaip ir kiti. Į pradžios wisai gerai dėjosi. Šas girė, tai ne Naujo Jorko purwas; ten neturėjo nėšo, o šiczion turėjo wežimą, kelis gwočius, pigei pirktus. Rliarkšwileje ir keles artojislas padarynes. Ten buvo jūdwiem baišei ilgu, o šiczion prie šunkaus darbo nebuwo walandos mišlyti apie tolimus kampus. Buras nū šaulės užtekejimo iki nusileidimui kirtu girę ir tagė kamienus dėl stubos; mergina turėjo šarmalus škalbti, ugnį kureti, walgi wirti, ir tūjaus pradėjo ligusta balzgana nū weidu dilti, o pradėjo škaiti. Karšti Tekšaju wėjei apdegino jos weidus. Jauni wyrukai iš šiauriu ir už pietu, kurie už mažmožių šiaubdawos wienas prieš kitą su knipeleis, tą tik wienąp šnekėjo, kad Patronės akys išrodė kaip wosilkos rugiūšė, ir kad ji gražiausi mergina iš wisu gražiūju. Gražumas Patronės ir Laurui nuėjo ant gero. Įširinko šaw šo geriausi plotą girės, ir nės šam nesipriešyjo, juk wisį jaunikaiczei už jį užstowėjo.

(Dar ne wistas.)

Wardan draugstēs Byrutēs.

Ponas Jankus pranešē 1. numerijē š. m. sawo laikrakcio Garšo „Draugstēs reikalūse“, jog draugstēs ištatai keisti. Rods Bruažis su Jankumi buwo sawo wale Smalininkūse 10. skirsnē ištatu keitē. Me išturojams nepritariant tam keitimui, Jankus su Bruaži nū wyriaušybēs ir iš draugstēs atšidawojo. Jū mums dywina pasirodo, jog Garšas musu draugstē nor sawo rakstais i klampynes ir pītq paskalbq ižbrabinti, ir jog Garšo rēdytojas dar tiksi uż šī ir fitus numerius paskalbq iš Byrutēs skrynēs gaušes. Mēs rakstas „Taip žmonēs kalba“ kitotio mērio netur, kaip tik Byrutē ne wien žmoniū akyse nužeminti, bet wyriaušybei tartum aplinkui apškelbti, kokia priegadinga ta draugstē. Mēs neuždraudžiame Garšui apie musu susiejinus minēti, ale turime staczei pasaktyti, jog ne jo waleje stow, warden draugstēs kq pranešti.

Draugstēs wyriaušybē.

Bamofslai.

Brieš dantu gēlimq daug priprowu yra wartojamu, o kēlintoji ir gelba arba nors škaudējimq numazīna. Priprowai wartojant, reikia pirma žinoti, iš ko dantu gēlimas atšieina. Dantu gēlimas yra dwigubas, jisai ant pirmo atširanda dēlei tuščios dantēs, i kuriq oras, walgis ir

gērimas įeina. Jei sergasis nenor dūti danti ištirausti, tai jam gelbēs mažumas „Morphium“ iš widaus ir „Chlorzint“ (1 ir 5 wandens) ant medžwilniū užlašintas ir i danti ištistas bei su wafšo kulse užlipytas: Ant antro atširanda dantu gēlimas dēlei užšidegimo arba karščio (Entzündung) kaulo plėwēs, kuri kaip ant wių kaulu taip ir ant dantēs šakniū randasi. Jei dantis judinama arba su kietu daigteliū užgaumama, labai sugilsta, tai škaudējimas atšieina nū šakniū kaulu plėwēs: Tada reikia imti „Jodtinktūr“ ir wienq ar du kart 24 adyū czeje danti ir smagines aptepti bei aptrepti, o potam burnq drungnu wandenimi išplauti. Jei smagines jau ir butu sutinusios, tai ta prierowa gelbēs ir gēlimas pašiliaus.

Brieš silpnq skilwī labai gelba ridikai. Wartojant tur ridikas nuczystytas, nenuluptas buti. Sergalingasis tur keles šilteles, sferjai nupjautas ir druska apšudytas, kas rytq ant tuščios širdies suwalgyti, tai jisai weikei jaus palengwinimq sawo negalēs.

Moskykla.

Wisokia žinē.

— Indijoje žmonēs puštq per labai šwentq daigtq laiko. Gromatq i gromatnycziq imēdami aištiū balsu dwasei, gromatnyczioje pagal ju miltį tšanczei, prišautia, tur ta gromata tur nueiti. Kitjai staczei paršilkaupēs melžiaji prie gromatnyczios.

Turgaus prefios.

nū 5. merca.

		Tilžeje		Klaipėdoj	
		m. pf.	m. pf.	m. pf.	m. pf.
Kwieczai	100 swaru arba 50 kilo-gramu.	7 50	8 —	6 —	6 50
Rugei		5 60	5 75	4 90	5 20
Miežei		5 60	5 70	4 —	4 50
Awizos		5 10	5 20	2 70	3 —
Žirnei, baltieji		5 50	6 —	6 —	6 50
Žirnei, raitieji		7 50	8 80	6 50	7 —
Roputes		1 70	2 30	1 30	1 50
Semenei už naujaji šepelį		8 —	9 —	—	—
Žymotai už centnerį		21 —	23 —	—	—
Kiaufei už kapq		2 50	—	2 —	—
Pywas už 100 lyteriū (bapr.)		24 —	—	—	—
Brangwynas	už 100 lyt.	24 —	—	—	—
	už 1 lyteriū	—	25 —	—	—
Swiestas	už hobar	—	75 —	—	90 —
Kiaulėna		—	50 —	—	60 —
Žautėna, geriausioji		—	35 —	—	45 —
Wersėna		—	35 —	—	45 —
Awincziana		—	35 —	—	40 —
Grusienė, prašta		—	17 —	—	—
Awizų kšpai		—	22 —	—	—
Šienas	už centnerį	—	2 —	—	3 —
Šziandai		—	—	—	1 75
Šziandai už kapq		—	21 —	—	24 —
Linai už centnerį		—	—	—	32 —
Waska, kieta	10 cbm.	—	—	—	44 —
Waska, minkšta		—	—	—	40 —

100 rublin

pagal berlyniskę depežę 9. merca . . . 178,60 ml.

Apšakymai.

Lietuwiskā draugstē „Byrutē“

laikys 13. šio mėnesio po pietu ant 3 žėgoriaus

Tilžeje,

„wokiskame bute“

sawo mėnesinį susiejiną.

Dienos rēdas:

- 1) Škyrimas šwēžaus perdetinio, kadangi d-ras Bruažis iš draugstēs yra atstojes;
- 2) D-ras Sauerweinas kalbēs: „Apie atgawinimq musu lietuwiskos kalbos“.
- 3) Wisokie klausymai.

Kaip rodoši, šis susiejinimas labai swarbus pastos ir to dēl mes širdingai užprašome ne wien draugstēs šnariūs, bet ir kožnq Lietuwininkq sawo kalbq ir giminę mylintį, kaip ir kožnq Lietuwininku prieteliū, jį aplankyti.

Draugstēs wyriaušybē.

Lietuwininkai iš Tilžės ir apigardos!

Subatos wakarq ant 8 žėg.

linkšmas subuwimas

pas Kalvaitį wokiskioje ul. 29. bute. Užprašoma ne per welai ateiti.

Žemės gāspadorystēs mašynas.

Kulimo mašynas (stiebeliū bei spragilū įtaishmas);
afselio mašynas (ranka bei arkleis waromas);
sawalmio girnas (schrotmühlen) (ranka bei arkleis waromas);
alėjiaus koku lūštojus;
rėwiū piantuws;
ropuczū išškirtojus;
jauw cžystijimo mašynas;
tričerus (mašynas dēl išštyrimo pīt-žoliū);
putcmeles (paprastās);
swiesto mašynas;
decimal- bei galwiju swarcziūs prišiuo

Carl Manleitner,
Tilžeje.

! Pigia parwinyczia !

Tikru nemaišytu

parwu

kaip antai: jūdū, šwesei melnu, lyla, tamsei melna, ruštu, žaliū i. t. t.; nusiparwawimui wilnu, linu, giju, ceitiū wisokio manerio su lietuwiskai drukawotu pamokiniū gauni

parwu padetuwėje
Müschoewski & Rupson
Klaipėdoje

Friedr.-Wilh.-ir turg. ulyczios tercz. 17.

Wisus

kolonialtawornis,

wisokeropiūs

brangwynius,

uż tik wien priimtinas prefias po werniausio pašlužyjimo prišiuo

F. Krafft

Tilžeje, Schloßmühlenstr. 4.

Tik wien geriausiu

audžiamu bumbulu, wilnu ir mašynų gijų

tur

W. Gassnerio pasek.

12. Wokiskioje ulyczioje 12.

Didžiausia ir geriausia išpirkimo wieta dēl manufakturos ir modu taworu.

Wisokiū

audžiamu wilnu, audžiamu bumbulu lininiū gijų,

wienat geriausioje ipathybėje, taip jau

wisokiūs

apredu taworus

prišiuo už pigiausias prefias werniausiq pašlužyjimą pažadedamas

D. Peteraitis,

Tilžeje, wokiskioje ul. 14.
Ketvirtas fromas nū kampo.

Julius Haase,

Tilžēje, vokisk. ulycz. 3.

Dūdu žinē, kad nauji tavorai dēl

 parwašario

jau parejo ir priveliju savo apstingai sudawadytaji logari

milu, bukškingu, kleidu ceifu, dažutu bei jūdu
kisku ceifu, šepetu, paklodžu bei gardynu, gatawu
mantelin, audžiamu wilnu bei bumbulu ir t. t.

Saulēs ir lytaus szirmu

— didžiausiame iškisime —

Wišī mano tavorai pažištamai geroje ipatybeje, ir pardūdu aš wiškā už tikrai pigias prelias.

Julius Haase, Tilžēje.

Telegrapiszka depeszē isz Londonēs:

Bumbulai bei wilnos
prefese wiš brangesnios pradeda pastoti.

Mano geriems, mieliems prieteliems, pažištamiems bei garbingiems pirkejiems
aš šitūmi prirodu, kad aš dabar wēl prišartinančiam audimo česui kaip kitais metais
nū manēs iwestūsius ir wišur kaip girtinai laifančius pažištamūsius

wišugeriausius audžiamus bumbulus

(KEO raudonas štempelis su meška)

suktus ir nesuktus, wišokiūse numerūse, baltintus ir neabtintus, kaip ir parwātus
po užšistowėjimu už gerą parwā bei gerą pakawimą, toliaus ir

audžiamas wilnas

wišokioje tik wienat gaunamoje ipatybeje bei parwūse kaip ir

— wišugeriausias —

 linines makynnu gijos,

baltintas ir neabtintas,

gawēs esu, ir kad per manę Londone darytūsius didžiūs išpirkimus man galima pastoj,
nors dabar prefios imanytinai ankštyn eina, bumbulus bei wilnas
pigiaus kaip kožnas tiktis pardūti.

G. Staschull,

Tilžēje, wokiškoje ulycz. 14.

— Antrašis fromas nū kampo. —

Parwus

dēl parwawimo wilnu, bumbulu,
giju, audimu, naminu milu
ir kitko su wartyjimo pamotinimu
pirkši pigiausiai prie

J. A. Roeder Tilžēje,
kaip ir jo kupczyšče Ragainėje.

Mano ufi,
Štaisgiriū para-

pijoje, 50 murgu didumo, pušę piwu,
pušę dirwos, noriu aš su wišais gy-
wais ir negywais daigtais iš walnos
wafes pardūti. Utis gul wišai arti
karaliskos gires, kaip ir prie Lafen-
dorfu bei Štaisgiriū šasijos.

G. Kühn, Abšrutūse.

Wišokeropu

grabu

kožnūse didumūse turiu wišados ant
zoposto ir pardūdu pigiausiai.

W. Horn

Tilžēje, Wokiškoje ul. 19.

!Silkiu!

prišulau geriausiame pakawime nū
10 maršiu už bacšką prasidedant.
Iššititimams pirkejams ir dūdu
ant žyczkos.

F. Krafft

Tilžēje, Schloßmühlenstraße 4.